

FAJT ANITA
NYELV SZAVAK NÉLKÜL

A protestáns misztika magyar megszólalásai a 17. század végén

HUMANIZMUS ÉS REFORMÁCIÓ

SZERKESZTI

JANKOVICS JÓZSEF

KECSKEMÉTI GÁBOR

40.

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

BŐLCÉSÉZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET
Budapest, 2022

FAJT ANITA

NYELV SZAVAK NÉLKÜL

*A protestáns misztika magyar megszólalásai
a 17. század végén*

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

BÖLCÉSZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET
Budapest, 2022

A kötet megjelenését az ELKH Titkársága támogatta.

ELKH | Eötvös Loránd
Kutatási Hálózat

Lektorálta: Font Zsuzsa

Felelős szerkesztő
BARTÓK ISTVÁN

© Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2022

© Fajt Anita, 2022

ISBN 978-615-6255-37-2

ISSN 0134-0468

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás, a rádió-
és televízióadás, valamint a fordítás jogát, az egyes fejezeteket illetően is.

Kiadja a Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Irodalomtudományi Intézet,
Eötvös Loránd Kutatási Hálózat

Felelős kiadó: Balogh Balázs főigazgató, Kecskeméti Gábor igazgató

Nyomdai előkészítés: BTK Történettudományi Intézet Tudományos Információs Osztály

Vezető: Kovács Éva

Borító és tördelés: Kele János

Nyomdai munka: Prime Rate Kft., Budapest

Felelős vezető: Dr. Tomcsányi Péter

TARTALOM

ELŐSZÓ	7
I. BEVEZETÉS	18
Krisis? Az eszmetörténeti háttér	18
Nyelvi útkeresés	25
II. NÉMET SZERZŐK	34
Johann Arndt	34
<i>Paradiesgärtlein</i>	43
Heinrich Müller	59
<i>Geistliche Erquickstunden</i>	68
Exkuzus – <i>Poetischer Andachtklang</i> és <i>Neubegeisterter Böhme</i>	73
A német szerzők itthoni recepciója	90
Arndt magyarországi recepciója	90
Müller recepciója Magyarországon	104
III. MAGYAR SZERZŐK	113
Husztai Szabó István	113
Szenci Fekete István	118
Szenci, az exuláns	125
IV. FORDÍTÁSOK ELEMZÉSE	146
<i>A Paradicsomkertecske</i>	146
A kiadások összevetése	146
Husztai Szabó előszavai	156
Bél Mátyás kiadása	162
A Husztai Szabó-fordítás elemzése	169
Imádságok	169
Terminológiai kérdések, alakzatok, mondatszerkezetek	178
Részösszefoglaló értékelés	202
<i>A Lelki nyugosztaló órák</i>	209
A kiadás körülményei – Samuel Brewer	209
A kiadások összehasonlítása	217
A Szenci Fekete-fordítás	223
Elmélkedések	223

Terminológiai kérdések, alakzatok, mondatszerkezetek	228
Részösszefoglaló értékelés	263
V. ÖSSZEFOGLALÁS	267
VI. BIBLIOGRÁFIÁK	277
Szakirodalmi bibliográfia	277
Rövidítve idézett adatbázisok, bibliográfiák, lexikonok, szótárak	277
Felhasznált szakirodalom	279
<i>Paradiesgärtlein</i> -bibliográfia	302
<i>Geistliche Erquickstunden</i> -bibliográfia	319
VII. FÜGGELÉKEK	323
VIII. ZUSAMMENFASSUNG	379
IX. NÉVMUTATÓ	389
X. KÉPMELLÉKLETEK	401